

No més drets sense debers.
No més debers sense drets.
Los drets individuals son imprescriptibles, ilegalsibles é INGARANTIBLES. • Legislar la llibertat baix pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí ahont comensa la llibertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui á un altre. • La resignació que predicen las religions no es més que la fórmula del engany ab que s' preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las religions son caixas d' ahorros que viuen de la estafa d' admetre capitals en la terra, assegurant pagar crescuts interessos al cel.

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avansats, sense atenuants de cap mena. • La TRAMONTANA es anti-religiosa de totes las religions, porque totes son igualment dolentas y depressivas pera la dignitat y la inteligencia humanas. • La TRAMONTANA en politica defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d' una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no está afiliada á cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓN
Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª : BARCELONA
Pels pagos s' admeten libranças del Giro Mútuo, letras de fácil cobro y sellos de 15 céntima. No s' admeten libranças especiales de periódichs

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surt á llum puntualment cada divendres

LA MORT DEL CARNESTOLTAS

BRAMS D' ASE . { Ruja el inferno,
brame Satán,
viva en Cerralbo
que té molts naps!

LA TRAMONTANA { De setse, de setse,
de setse 'l vi,
lo pobre Carnestoltas
s' acaba de morir!

CARNESTOLTAS

*****

¿L'heu vist passar?

Decadent, fastigós, insustancial, cada any va de baixa i cada any sembla més la figura de la Ridícula en las angustias de la mort.

Any enrera encara valia la pena d'arribar a la Rambla; la iniciativa i el bon humor de uns quants com l'Espardenyer i en Canonge, avuy ja morts, sostenien l'animació i lo relatiu bon gust d'aquestes borratxeras del enteniment. Ademés, allò del Taller Baldufa i Lo Gavilan contribuïa, per defora, a l'animació i al entusiasme popular, mentre per dins (segons era sabut del públic) les bacànals arruïnaven la butxaca i la salut dels fills de las famílies riques, acomodades, dels fills de la gent decent que allí anovava a prostituir-se en festes ahont lo pudor i la decència hi eran excluides perquè hi sobraven.

enguany, ab tot i la degeneració carnavalesca, com encara la gent enriquida té fills disbaudadors i inclinats al embrutiment, tampoch ha fet falta la imitació dels balls il·lustrats cèlebres del Gavilan i la Baldufa, per entreteniment i recreo del gust depravat dels que viuen xuclant sang de treballador.

La nit del dijous gras fou la nit de la gran xarana. Com nosaltres ni som rics ni tan viciosos com los rics, no hi prenguerem part ni sabem fins a quin punt arribà la gresca. Sabem no més que al embrutiment burgès no li va faltar un artista de fama disposat a malversar enteniment i gust en honor i gloria de la cràpula. Sabem també que la autoritat, tan ben servida com està de polissia, ignorà còndidament la preparació i la realització de la tabola burguesa, ben diferentment de lo que acostuma a succeir quan se tracta de qualsevol moviment de la classe obrera.

¿Que hi faré! Ara passa la dels burgesos i quan passa fa de bon arplegar.

No volgüem fer l'encartronat. Torném a girar los ulls a las disfresses.

Ara de poch, abens de Carnestoltas, una senyoreta passava vestida com un currotoac, lluhint ab garbo femella la cape madrilleya y lo barret hongó. Empré a pesar de anar vestida ab tota propietat i procurar ab la cape que tot ho tapa, emagar las formas rodonetes y moviments sandungueros de noya, y noya bufona, va cridar la atenció de la polissia, y aquesta sense reparos va deturar la incògnita, creyém que la portaren a la prevenció, averiguant ab certitut los mòvils del disfrés, que no eran altres sino ampararse ab lo dissimulament del vestit y la care mitj tapada para vigilar d'aprop a un individu de la familia. La cosa, donchs, cap interès podia tenir pel públic, y no obstant la polissia va portarho fins a la última conseqüència, casi com si s'actés d'un conspirador dels més temibles.

¿Es que las lleys modernes prevenen alguna cosa respecte al vestuari de las personas particulars?

Y si lo prevenen ¿fa la llei alguna excepció en favor del Carnestoltas? Seria ben divertit que la llei protegís y amparés la ridiculesa. Pero ¡tantas cosas ampara la llei!

Siga com se vulga, recordant lo cas recent d'aquella senyoreta, al topar aquests dies ab tanta ferdos ab carots, d'aixó que 'n diuen disfresses, al veure tanta homenetos vestits de dona y tantes femelletes ab pantalon y sombrero, hem volgut veure en tots ells altres tants elements para donar feyna a la autoritat, sempre amatent y zelosa en lo cumpliment de los comés... Mes ¡oh desilusió! hem vist a municipals y polissios tranquils y somrients al veure passar las máscaras, suportant fins alguna brometa, davant ben groltuda, sense venirlos ganas de trobar ofés lo principi d'autoritat.

Seria la costum, no la llei, la que prohibiria a la senyoreta referida vestirse d'home abans de Carnestoltas. Y per lo mateix, per la forsa de la costum, aquestos dies si molt convé s'ha disfressat la mateixa persona, corrent la Seca y la Meca sense impedirli cap autoritat zica ni gran.

De manera que la costum no està a la altura deguda y s'ha de modificar, s'ha d'abolir per absurda.

A la llei també li passa lo mateix més de quatre vegades. Així ho confessan algunes emiencias en gimnástica il·legalativa.

*****

Trencant aquestas rabons y mirantnos la qüestió per un altre costat, fixeuvos en una observació relativa a n' aixó del Carnestoltas.

Com que segons sembla es cosa molt més antiga que l'cristianisme, la iglesia catòlica, en un principi destructora de las farsas que no li convenia apropiarse, va predicar en contra las disfresses com si prediqués en desert, per lo vist. Y han passat dinou centurias de cristianisme y domini religiós sense poguer sortirse ab la seva los bisbes ni tota la demás fassessia sermonera, de tal modo que molts com los vivents a las derrerías del siglo XIX que hem vist lo Carnestoltas en lo ple de son periodo bullició y animat, essent lo rey de la broma y de la gatzara.

Y ¡quina coincidencia! mentre lo catolicisme comensava a decaure perdent lo papet lo poder temporal y perdente per la fé milers y milers de personas, quina clepsa havia sigut posada com lo bacallà en remull; quan en la un dia catòlica Espanya los periódichs que fan més forrolla son los descreguts, aquells que tracten d'aixuplinada seca al clero ignorant y carregat de males passions; en fi quan a la Iglesia li queda tan poca forsa moral que fins las sevas excomunionis fan riure... en consensiant ocasió es quan lo Carnestoltas, donante la má ab la religió, se 'n va a can Pístraus, no per las prédicas y prohibicions dels que portan pape-rina al cap y gastan bastó de crossa, sino impellit per la llei incontestable del sentit comú.

¿Qué ha fet la religió contra la costum ridícula de disfressarse?—Predicar en desert.

¿Qué hi ha fet la llei?—Res.

¿Qué hi ha fet la costum, que sol ser una segona llei?—La costum ha trobat ridícul disfressarse fora de Carnestoltas, tolerant empré certes disfresses tot l'any que be passen de ridícoles, y convenint en que era cosa molt posada en ordre lo disfressarse abans de la quaresma.

Donchs aixó es un contrasentit, apar de ser la costum que l'informa una de las ridiculesas més notables y características de la societat civilizada.

Per lo qual lo sentit comú l'anatematiza, reduhint més de dia en dia los enámorats del Carnestoltas, fins que arribarà a suprimirlo.

Y si ademés de la costum l'amparés la llei a n'aquesta festa grotesca, no hi ha dubte que lo sentit comú també acabarà ab las lleys escrites, després de las quals quedarà suprimit l'absurdo, ó millor dit: tota mena d'absurdo.

LO REY DEL MON

*****

Dio dall'or
del mondo signor.

Als que somian ab la eficacia de la política para corretgir los mals socials y crehuen cándidament que ab un bon govern podrà arribarse a fer justicia a las reclamacions dels pobres contra 'ls abusos dels rics, recomaném posin atenció en lo fet següent que trobem referit en una carta d'un diari local y que doném en extracte:

La qüestió de la Societat de metalls y de la Caixa de Descomptes de París, tindrà aviat una solució: se processarà a tres individus d'inferior categoria, prescindint dels grossos y principalment del baró Rothschild. Diuen que aquest personatge va dir al ministre d'Hisenda:—Os advertixo que si s'embolca el meu nom en aquest assumpte, faré baixar la renda francesa a 50 franchs. Y si tractessiu d'interceptar los meus telegrams, ja veureu quina baixa tindrán en 48 horas tots los valors francesos en los grans mercats d'Europa, es a dir a Londres, Berlin, Viena, Roma y Amsterdam.

Se creu que la advertencia será prudentment tinguda en compte, y lo nom del poderós juheu será eliminat de la causa.

Comentant lo fet La Publicidad, que 's distingeix per l'encono ab que tracta als socialistas quan li sembla oportú para adular als burgesos, diu: «Las causas de la existencia del socialismo se explican por hechos como el citado.»

Prescindint d'aquest rasgo casi inconscient de sentit comú del colega possibilista, de quina inconseqüència tant se 'n en dona, volém cridar la atenció de nostres llegidors sobre algunes consideracions importants a que 's presta el fet.

Lo credit de una nació poderosa y de grans

iniciativas está supeditat al capritxo d'un home, que pot impunement burlarse de las lleys, dels tribunals, del govern y de tots los poders conferits al Estat.

L'Estat, entitat política-jurídica, qual missió es, segons diuen sos partidaris y mantenedores, garantir lo dret de tots los ciutadans y per aixó té medis coercitius para obligar a tots el cumpliment dels seus debers, es impotent para sotmetre a la legalitat comú a un home.

Un home sol pot més que 38 millions de francesos constituït en nació de primer ordre, que te poder executiu, poder legislatiu, poder judicial, exercit y marina poderosos y una nul·lada de autoritats políticas, administrativas, militars, religioses y polissiacas, y que últimament ha descubert la melenita, lo fusell Lebel y la pólvora sense fum.

Lo poder secular de una nació transformat per obra y gracia de una revolució tremenda, que extingüé per las armas la idea revolucionaria per tota la Europa, y que després de varias tentativas de restauració, monarquia constitucional e imperi ha vingut a quedar definitivament constituïda en república democrática, te de postrarse rendida davant de un juheu que li es deutor de una patria y de una llei que ha fet de una rassa perseguída y proscrita per las intranquias religioses un estol de ciutadans.

Y si de las consideracions colectivas passem a las que 's refereixen als individus, trobarém los més desastrosos efectes: burgesos en quiebra, tallers tancats, camps sense cultiu, obrers sense feyna, familias sumidas en la miseria, morts prematurs, emigració, suicidis, prostitució, crim y tota mena de desgracias morals y materials, produhidas per un senyor de vidas e hisendas en tan horrorosa proporció que no pot compararse ab lo resultat del absolutisme y feudalisme dels temps passats.

Si un govern democràtic baixa lo cap davant la superbia d'un milionari y no hi ha medi de fer altra cosa, queda demostrat ab una evidència aterradora que lo capital en la societat present es lo senyor del mon y es superior a la llei, a la justicia, a la democracia, y pot impunement arruinar una nació.

Res no val la revolució passada, ni la evolució pacífica, ni la táctica dels governs, ni las cavilacions de la diplomacia, ni 'ls grans exercits, ni los progressos de la ciencia, ni las lamentacions dels pobres, ni las aspiracions generosas dels que miran al pervindre com a una esperansa d'emancipació universal.

Está vist: lo mon s'ha de regir per lo libre de caixa del primer burgés de Europa.

Traballadors, no vos feu ilusions posant vstras esperansas de reivindicació baix l'amparo d'un sistema de govern.

Vostre emancipació no vindrà may ni per la monarquia ni per la república.

Rothschild no ho vol.

*****

EN LA CASILLA DELS BUROTS

BARRAS DE LA GENT D'UPA Y OBSERVACIONES ENIGMÁTICAS

*****

Lo darrer diumenjo se demati, tot anant de passeig per provar si feya gana, que me 'n feia un rich degut als estragos del treball, me trobo, casi sense donarme 'n compte, davant per davant d'una casilla de burots de las de més anomenada, especie d'oficina central de la berriada y d'alló més concoreguda per la ayga life a certes horas, que 's conis per la covà dels corps, casilla de burots, magatzem de carbó, niu de restas pinyades, etc., etc.

No sé com, ni fa falta saberlo, planto crossa, com sol dirse, y observo.

Una ninyera ab uns criatures al bras sepeve en la planta davant de la porta principal. A poch surt una senyora, que semblava senyoreta, molt ben vestida, guapo ella, caya ella, bonica ella, com diria un madrilleyo; s'acosta a la ninyera, fa quatre festetes a la criatura y empenen la marxa com si se 'n anessin cap a casa. Als dos passos, ella s'atura, la senyora; diu no sé qué a la criatura (que no vaig sentirho), fa altres quatre mimos a la criatura, y criatura y ninyera s'en van, y ella, la senyora ó senyoreta, s'en entra cap a la gabia dels burots.

—Aquí hi ha misteri, Pallico, vareig dirme. ¿Com ho farém per saberne algo?... Jo tinc privat dels metxes entrar en cap lloch d'atmosfera viciada, corruptora... Pero ¡ah! no 'n fem cas de la ciencia; entremhi.

Y vestintme de valor, respirem fort per pendre aire, me s'entro a la fàbrica de superacions al engrés, darrera de la senyora, senyoreta ó lo que fos.

Ab molta cautela me vareig posar tan be y a temps, que encare pogué escolterne aquestas paraules, dites per la senyora a un moiquetres, un gomés, es a dir, un setmesó ab tota forma.

—Ja he despatzat a la Siseteta ab lo noy!... M'acompanyaràs ara!...

—Ja ho saps, sempre tot quan vulguis...
—Pero, ves que no trobem en la noia...

—De tots modos, no pot estranyar-se que un cosí...
Y 's canbià una mirada ¡ay! que jo no sé quantes anys fe que la dona no m' en dirigix cap d' aquestes mirades... així... d' aquell mod... veia, ja m' entenes, de quina manera... ja estava per tirar lo barret a terra y trepitjarlo, donar-li un farr de bastonades à n' aquell mico, y à n' ella, per clarich, donar-li setecentas criaturas del hospici per cuydar... ¡ay! ab molta vigilancia que no les maltractés.

Embaixicat ab aquets pensaments, no m' havia aperchit de lo que 's feya à n' allí, quan una campaneta me feu posar en sí:

—¡Ganinch, ganench! ¡ganinch, ganench! ¡ganinch, ganench!

Que tocava un baylet ab mànigs de camisa, mentre un burot feya pe y trago.

Ere que aquest, segons vareig comprendre, contava 'ls papertes de la colèra, y cada vegada que un talonari quedava comprovat, pe y trago y ¡ganinch ganench! repetís lo xicot que l' ajudava, sens dupte per la alegria d' saber la feyna arit.

Pero lo que més me va estranyar, es que la gent quan se feya pe y trago, com si estessin cansats d' estar drets, s' agonellaven, se pegaven cops al pit y 's treyan los mosquets de la cara; ¡ay! jo ho supueo aixís.

Ja, que no 'm trobava cansat, no m vareig moure de dret, y fora una xicoteta de prop meu y alguna dona, que 'm miraven com si fos un bitxo raro, així me va fer cas.

Això me donà à comprendre que s' ha adelantat molt; perque si en un puestu que hi ha unas costums tan diferents à las nostras no se 'n fa cas... prova que son ja molt civilisats. Jo recordo que quan era jove, ni si no feya lo mateix que 'ls altres ¡ay! ¡quines murmuracions y quints amenasas!

Aquesta altra observació també tingué 'l do d' embararme lo cervell; se coneix que estava molt ensoport aquell dia.

Mes las sorpresas no s' havian acabat encare; perque un burot, que li diuhem Prevaricador no sé perqué, no content del recompte de l' altre, anava dihent ab veu forta, sonora y ab certa solemnitat ridícula:

—Un, dos, tres... ¡decena!...

Y entremis; contava xiscarrillos; per exemple:

—Nosaltres tenim un gran pare... un pare molt bo... ¡xupadeta de cigarros; 'Né vòldo la prova! ¡xupadeta!.

Pues com tots em quedat tan débilis, à conseqüencia del trancazo que 'ns va donar invisibles metures ¡xupadeta!, nos ha concedit que encare que sigui ¡xustre, menjém costellas en lloch d' arengades... ¡xupadeta!.

¡Quin pare feris aixó en perjudici de la seva burutat! Encara hi ha més... nos mana lo bon pare que no tan sols menjém costellas, sino que 's osas los donem als pobres perque los llepin un xich, je que no 's poden comprar... ¡xupadeta y contant vintitres, vintiquatre... ¡trenta! Pero ab una condició podém fer vida de cern y de caldo de gallina... y aquesta es que no descovidem de perseguir als metures y prendre tota la carn que portin ¡xupadeta! ¡Quin pare fa tan bones obras!... digueume, los que m' escolto, respoueme...

Sino que fos ab veu molt aulegada, no vaig sentir síngü que contastes de tots aquells gent del bo.

—Y, en fi, veig que 'l company acaba 'l recompte y no vull que 'm deixi à l' estacada... Lo dit, dit. No 'm preguntés res més, va morir de repente.

Y com si fos hora de rellevo, ni un minut més ni un minut menos; tots dos burots van acabar junta.

Jo no sé com à la gent li agrada sentir aquestas narracions. Cert que abens en qualsevol cosa govava. Mes are lo poch foch del Prevaricador, la falta d' entusiasme en explicar qüentos, y la gent tan freds, com es natural, tan indiferent... va ser un altra observació que me va donar que pensar.

—La piqueta demoleidora ha arribat fins ahont sembla que no hi podia res, per los poderosos medis ab que contan los burots, —m' anava dihent à mi mateix: —Ja no hi ha veneració ni per los impostos dels consums ni per las propagandas estranyas ni per los burots.

Y tot aixís pensant vareig sortir al carrer, seguit à la gent que també feya 'l mateix, sense recordarme ja de la senyoreta ni de la criatura, que no sé per ahont se van escabullir.

En sent à la porta, vareig fer parada com l' ayga life, à veure las senyoretas y senyores... pero no vaig püguer resistir... se m' en-girren las galtes de vergonya, no per lo paper que jo feya, que 's tenia prou pit per aixó, sino per la vergonya que s' en havien de donar los que surtien de casillas, per atreparlos infraganti.

Y quina gent! Sabes, ruchs, heche, presumptuosos, poquets per aixó, que van allí, del mateix modo com jo vaig à treballar per l' amo.

—¡Aixó es perdut! —vareig exclamar entre mi.—Perdut pels burots.

—¡hem guanyat! ¡hem guanyat! —me deya jo ab entusiasme.

Y d' alegría no vaig parar fins al Nuevo Nod à beure 'n dos del ranci y menjar un borroguet.

Y després vareig dinar com un home.

Je ho podeu creure.

Que tot lo que dich es ben veritat.

Y sino entenú la cabria, jo no sé que dirvos.

Son observacions enigmáticas... qui ho entenc qui no entenc... Al que las endovini, una lla, à pagar al altre barri.

PALLICU

GOIGS (1)

QUE PODEN CANTAR LOS OBREROS AYARATS DE TERRASSA AB BOTÍO DE LA CLAUSURA DE LA «CAIXA DE LLS MORTS»

Los burgoses de Terrassa, per los seus fins s'ajuntaren, y una societat fundaren ab los desitjos millors; y ab poch temps ja 's componia, baix l'amparo dels notaries, per una quantia obrers pietans y 'ls burgoses protectors.

COBO

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, puig que sense disputa se veu més clar que 'l sol que las socias de la Caixa, per obra y gracia vostra, sense oli ni farina van ferne un gran bunyol.

Los vahins trempats del poble, contra fuetat tan indigne, de una manera molt digne se veren mantindre forts; y preveyent lo desastre de tan ridicula empresa, li varen posà ab certesa per titol: «Caixa dels Morts.»

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, etc.

Quan varen veure los burgoses que 'ls esquilats d'ells fugien y ab los poch crachs que tenian no podrien may res fer; als obrers de inteligencia replicaren en veu baixa que 's fiquessin à la Caixa... ó anirien al carrer.

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, etc.

Los pochos que van formar colla un local varen buscarne, y allí varen instalarse formant un Centre instructiu, ahont los cercas y burgoses feyan sermons à remensas, predicant talis bestiesas que al pensarli tothom riu.

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, etc.

Com bons amants de la industria pel seu foment treballaven, y 'ls seus arguments detavan als oyents tan convensesuts; que del cultiu de la llana una progressos tan grans feyan, que 'ls calaixats tots se veyan ab los diables ben moltuts.

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, etc.

Passant raquítica vida va viure dos anys escassos, fins que se 'n va anar de nassos per fer més trista sa sort; y aquella famosa Caixa que en vida fou tan odiada, per sempre més ja tancada sola va dexar un trist recort.

Divina Providencia, cantém vuestros miraclos, puig que sense disputa se veu més clar que 'l sol, que surt un miracle per obra y gracia vostra si ab claresat se mira resulta un gran bunyol.

PAPEL SOMBRIVICH

(1) Poema llegit en la vetllada que se celebrà en l' Ateneo Obrer de Terrassa lo dia 13 present mes.

Tiviss 17 Febrer de 1890

Estimat Director: Lo subjecte que en aquest poble ven La TRAMONTANA y altres periódichs anticlericals es un home feliç de salut, que no sapent com guanyarse la vida, s' ha posat à vendre periódichs. Doncha fe dues setmanas que 'l tal subjecte anà à casa 'l mossen Donie à implorar una caritat, y 'l ruc negre li respongué ab mala modus dihent que si no deixava de vendre 'ls papertes que venis se 'n aniria al infern y pararis à un pretri, responhent 'l pobre home que si ell li donava doble de lo que guanyava ab los paperts que no 'm vendría.

També succéhi fe algun temps que confesante un feligré d' haverse embrutat alguna vegada ab Deu, li respongué 'l panxa grosa «que valia més que matés à son pare y à sa mare que dir tal renach.» à lo que empiet contestà 'l penitent.—«Valdré més que mati à vosté, que no faré tant peccat.—No m' sembla prou be aixó al recerant, y li digué que no 'l absoldria, à lo que contestà 'l feligré que tant se li endonava, y llavors va absoldre desseguida per intruders del devant.

També 'l dia 5 del corrent mes va tindre nostre enotat unes fortes rahons en lo punt ahont s' espera 'l cortej que surt ó arriba al poble, rahons que no acaberen de pitjar manera gracies à la prudencia del contrincent del enganyà ànimes.

Ab aquestas antecedents, formi 'l lector concepte de com ve l' aulela espiritual d' aquesta població.

CLATRELL NET

Vilaret 16 de Febrer 1890

Socarrimat Director: Una escudiera de deu botas ha pesat en aquest poble, per haverse ferra mossen Olleres à l' *«Llistero»* ahont no 'l demanaven.

Es lo cas que una tafanera de sagristia li anà à contar al missayre que una tal Leonor havia dit devant d' altres donas que era molt extrany que en tant temps d' estar junta lo rector y la seva majordona no haguessin fet res sobre lo sisé mament. S' empiet de mala manera l' escudiera, y bahant furida la scolla se plantà al carrer, ahont toparon ab dues donas que disposavan sobre fetes de criaturas, comenà dihent que ja sabia que en aquell poble totes eran una colla de ramers, y ahont talabart sobre diabant ahont à la citada Leonor y s' entornà tot satisfet. Al saberho la aludida anà à empiet al rector, y al dirli aquest que la Pardiçona (la bona safanera) li havia dit lo de la majordona, la Leonor cridava que s' anà à buscar per tindre un cargol, lo rector baladrejava que ja s' estava tip y se volia careyos, que ell ja sabia que era las donas de aquell poble, tornant à deixar anar unas perules que son inmorals per publicitars, pero lo cas es que las digué, posant à las donas pitjor que strotinadas.

Al saberse tal escándol pel poble las donas s' han indignas, y protestas Rosa Solé, Amalia Serra, Sorina Escoté, Leonor Frausé, Rosa Forta, T. Carstny, M. Alinea, A. Ollé, T. F. F. M., T. O., J. F. y altres.

Desdó.

Prades 16 Febrer 1890

Ensofret Director: Tenim aquí un aludid que parque en una sessió del Ajuntament va acordarse cosa diferent de lo que ell volia, va dir textualment:

—M' embruto en Deu! faré lo que 'm dará la gana; aquí ningú mana més que jo.

¡Qué tal la mostra! ¡y encara s' queixan vostés del aludid de diuats!

En canhi 'l jutje municipal es un home que val més pelar que un durs fide, perque se sapient de former, caixer, carretter, tender y pasteler, y aquest últim crach que es lo que li està millor, perque es temps d' eleccions ha estat lo qui ha fet los pastelós més grossos.

Lo ruc-tort per ara seguit fentse cridar à las 5 del matí per la seva majordona.

Disposi de son amic en las calderas d' en Pare Botero.

Un que se anota

Lo marqués de Cerralbo afirma que la mesa honrada del poble es carlina.

Fórmula gastada per tot propagandista polítich, fins per los més desacreditats.

Per lo qual lo poble *dehonrat* que no es carlini no n' ha fet cas ni s' ha indignat cap mica per la indirecta.

Si molt convé demà usará la mateixa frase en Cánovas, en Romero R. ó en Castelar, que al cap y al fi tots ells son Cerralbos...

Com que cadascó entén la honra à la seva manera.

O sino pregunteuho à dues personas diferents, com per exemple:

A una dama del honor desgraciada.

Y à una majordona de bon regent.

Totes dues vos parlarán enorgullidas de la seva honra.

Se 'm ocorra que si es cert aixó de possehir bons no més los carlins, ¡que poca honra deu correr per Barcelona y altres punts!

Pensant piadosament que si la honrada massa del poble carlini se veyés obligada à piegar 'l ram quan sortís à cantar lo rosari de l' aurora, obehia à la forsa de las olles d' aygas, tronxos de col y cabassos d' escorbarras, que 'ls hi tirava una massa que no seria tan honrada pero si moltíssim més numerosa.

Está clar.

Lo mateix marqués diu que Espanya trobará ab en Carlos del As d' Oros un pare pera 'ls nostres fills.

Es una manera delicada de dir que en Carlets te ganas de posar banjas à tots los espanyols.

¡Anda noy!

Pro aixó no 'ns ha de venir de nou.

Aquestas aficions las manifestava sovint ja anys enrera à unas senyoretas húngaras à qui ell conceitia molt.

La colició republicana serà miracle que no acabi com la comedia de Falsset, perque molta actex coalicionistas ja comensan à fer farum de rosari de la aurora.

La Assemblies republicana de la colició que

ara està reunida a Madrid sembla'l mercat de Calaf, y a' hi temen més los cops de puny que las abressadas.

Si abans de ser al poder ja comensan la fraternitat d' aquest modo, la futura república coalicionista amenasa donarli cent voltes y mitja en materia de disbarsts a la primera.

Per ara l'únic republicà que resulta ab rahó es en Pi y Margall, que preveyent que la coalició es un joch de noys, ha preferit quedar-se sol ab son partit i enar mal companyia, com ara van tots los de la coalició de boquilla.

Quan redimontri podrém veure serietat en alguns partits polítics que volen ser del adelant?

Aquestas malchidas jefaturas...

La abundancia d' originals nos han fet aplasrar la publicació del article Pauperisme y Cristianisme corresponent a n' aquesta setmana.

Per una carta que 'ns ha escrit y documents que 'ns ha enviat lo Centre Sallenti d' Ensenyansa laica, havém vingut a escarnarnos sobre lo Certamen lliure-pensador que un anomenat Centre d' instrucció popular de Sallent convocava pel 25 de Maig próxim.

Sengons nos diu lo Centre Sallenti, que nosaltres molt be coneixém, en aquella vila no existeix ni ha existit may lo tal Centre popular, y l' Certamen no es más que una enganyia pera pescar premi.

Interin, donchs, puga aclarirse l' assumpto, doném lo crit d' alerta sobre l' tal Certamen a tothom a qui puga interessar.

S' ha presentat a nostra redacció D. Anton Soler y Font, professor de la escola d' ensenyansa lliure de Sabadell, carrer de Montserrat, n.º 53, demanantnos fassem constar que may en son colégi ha ensenyat doctrina cristiana ni res de cap religió, com algú ha suposat pera causar-li dany, sino que per lo contrari ha fet y farà sempre de sa escola un establiment ahont sols s' ensenyi ciencia y res de farasas religiosas.

Queda complascut l' interessat, fent per nostra part ab gust aquesta aclaració.

S' escandalitzen molts diaris de que a Robladillo s' anunciá una plassa de metje del crim dotada ab quinze pessetas anuals.

Quin desprestigi pera la ciencia! diuen. Si 's té en compte las gangas que en forma de drets ú honoraris se concedeixen a n' aquesta classe de metjes, que disfrutan d' una especie de patent en corso pera cobrar socialinas, encara es massa.

Los republicans coaligats de Gijon han excomunicat a la Asamblea republicana coaligada de Madrid, calificant sos actes de comedia ridicula.

Quan dich que en aquesta coalició hi sento farúm de rosari de la aurora...

L' Ajuntament d' Almeria ha celebrat una sessió magna en la que han arribat a trompadas y a garrotadas los uns regidors contra 'ls altres y un alcalde que sortia ab un altre alcalde que entrava.

Y l' públich també s' hi engrescá y prengué part en lo tiberi aumentant la confusió y las garrotadas.

Censuro lo del públich. Quan nostres administradors se peguin nosaltres s' ho hem de mirar desde la barrera.

Es l' únic modo de que algun dia 'ls toqui lo rebre y no 'ns arribin los cops als paganos de sempre.

A Cartagena s' ha arribat a vendre gat per cabrit.

Aixó es una de las infinitas maneres de guanyar diners ab las quals se fan richs los explotadors.

No hi ha que espantar-se per aquest fet aislat.

Encara que ab lentitut, va millorant en sa enfermetat l' amic J. Llunas, que prompte creyém estarà en plena convalencia y podrà luego tornar a dedicarse a sas habituals tasques en aquest periódich.

No cal repetir ab quan gust doném la noticia de sa notable millora.

LOS REGIDORES D' OFICI
CORO SATIRICH ENTRENAT PER LA SOCIETAT CORAL
A LA TRUMPETAS
DURANT LO CARNIVAL D' AQUEST ANY

Sense modos ni vergonya y ab lo més cabal judici, nos presentém com salvatjes tots los regidors d' ofici.

Y si l' govern nos anula no 'l tenim pas que obehir, puig las lleys no més son fetas pels que las volen cumplir, porque per poguer burllarlas encara tenim un feix de parents y de amichs, que pel cas es lo mateix, y avans de deixar la banda que 'ns eleva a concejals, hem de fentshi a mossegadas fins a caurens los casells.

Vingan circulars y edictes, y romanons y escudella, y apliquin la llei Mellada que a nosaltres no 'ns fa mella.

Podrém ser tontos ó vius no semblant res del que som, pero nadem en las flors sempre 'ns riurém de tothom.

Que en qüestions electorals, si no 's pot cobrar del tros, los salvatjes concejals treyem lo sant Cristo gros.

Que ja tenim prou feyna anant conquistant vols de guardias y brigadas, serenos y burletes de tothom, puig si aquestos no votavan per foras ó espantats, veuriam urnas plenas de ratas y escarabats; y encara molts criticen la nostra voluntat, quan veuhem que se 's dona tot fet y ben pagat.

Servint sempre 'ls mateixos ningú 'ns podrà nega' que 'ls regidors d' ofici sabem tot com está, y evitém d' aquest modo que algun desconegut nos provi que fem trampas ó alguna negoci brut.

Massa que l' poble enrahons, ab rahó ó sense rahó, per veure si pot cassarnos ab un llas escorraó.

Dihent que 'ns fem cassas y que aném ab cotxe gastant las cincoetas a trotze y a moixe; que som taruguisas, que no fem lo pes, que entrém contrabando, que som matutes; y aixó son enrietas de quatre merdits que no ni dele seus pares no son coneguts.

May se havian vist los pobles com per nosaltres servits, y aixó que tractem ab oli un ó altre s' ota 'ls dies.

Callin, donchs, las malas llenguas, que si quanyém algun ral també 'ns va costar d' aprendre l' ofici de concejal.

Un ofici sense paga que heu de anar sempre mudat, acurdat a las grans festes ab lo frach amosant.

Que heu d' anar a las ceremonias ab aquella gravetat sense que os escapi l' riure y ab lo cigarro espagat.

Que heu de fer mil reverencias anant a las professions, porque si son pendonistas molts os preguin per pendons.

Y sobre tot si Alcalde serli fel nos a la mort, votant tot lo que ell proposi, siga dret ó siga tort,

y al moment, siga allí ahont siga, que 's veu sortir d' un portal, tot seguit tra a la corneta y 'als la Marca Real.

(Marca Real de cornetas.)

Veus aquí, donchs, en que para l' ofici de concejal, y l' govern no pot tocarnos no pagantnos lo jornal,

ó sino que també tregui diputata ó senadors que n' hi ha també d' ofici tanta ó més que regidors.

Mea lo govern farà mutia veient que no 'l oñehim, porque l' govern sab de sobras que 's d' ofici 'l sostenim.

Ningú pot res ab nosaltres; tothom n' está convescut. ¡Pas als regidors de ofici!

—¡Visca la llei del embut!

(Marca Real de cornetas.)

J. DURÁN

La escola laica d' Olesa de Montserrat está destinada a deixar tocats del bolet a tots los clatells molsuts d' aquella vila.

Posats d' acort l' altre dia l' alcalde, lo rector y l' mestre municipal, feren fer un pregó anunciant que 's daria ensenyansa gratuita a la escola de can católich, pera fer la competència a la laica.

Ab tot aixó los que allí pagavan volqueren declarar-se en huelga d' afuizar la mosca, y se els contestá que qui no pagués se li donaria ensenyansa... per lo que pagaria. ¡Bravo! Ab aixó s' empiparen alguns pares dels noys que anavan a la citada escola, y trayentlos d' allí los portaren a la laica. ¡Va l'ubirse l' terceto místich!

Lo dijous de la setmana passada lo professor laich sortí a passeig ab sos numerosos deixebles, y al retornar a la vila se toparen en los de la de parvuls y 'ls de can católich del rector, menats pel propi tonsurat, qui al veure al mestre de la escola laica comenav a fer lo pallasso senyanise repetidas vegadas y cridant desafortadament:

—¡Jesús, Maria, Joseph! ¡los demonis! ¡uf! ¡uf! ¡Mare de Deu! ¡uf! ¡uf! ¡uf!

Als esbufechs y crits del reverent sortiren los vehins a las portas, y al veure la fila y 'ls gemechs del home negre comensaren a riure de gust, entretant lo mestre laich, com si sentís cantar una granota, feya la seva via sens cuydarse poch ni molt de las pallassadas de son contrincant.

Fent de tals llanuts encomi ja d' ellis ara 's pot escriure, que després de fermos riure pararán a un manicomi.

Lo vicari de Sant Esteve Sasrobrás lo diumenje de bon mati pujá al cubell de la parroquia y 's desfogá contra 'ls que celebravan lo Carnaval, detallant al mateix temps lo programa de tota la xerinoia que s' havia de fer aquell dia.

Pero vinguin aquí, mossen Nas Gros, ¿no repara que aixó es fer propaganda en favor de lo que tracta de combatir?

Ni que l' empresari del sarau li pagués ho faria millor.

Lo bisbe de Zamora ha demanat al Senat que l' Govern perseguís als que treballan en dia de festa.

Hi estich conforme si, acceptant la reciproca, se perseguex luego a tots los que no treballan en dia de feyns.

Fora l' millor modo d' acabar aviat ab bisbes y tots los demás paraisits de la societat.

Un capellá de Valls, examinant un arma de foch, va tenir la mala sombra de que se li disparés causantli una ferida grave.

No sabem si ja haurá mort. Ni 'ns importa cap mica.

En tot cas un enemic menos.

XARADA

Consonant es ma primera
dos es nota musical,
article neutre tercera
y un nom d' home la total.

F. CUBARRAS

SOLUCIONS
A LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASAT
CONVERSAL-NOTICIA.

Tip. «La Academia», Ronda de la Universitat, 6, Barcelona.